

Darowizny, testamenty, spadki

▪ **prawidłowe zapisy** ▪ **przykładowe wzory**

Przejdź na sklep.infor.pl

Wstęp

Po śmierci bliskiej osoby następuje szczególnie trudny czas, który wiąże się nierzadko z koniecznością porządkowania spraw majątkowych. Pod pojęciem spadku kryje się nie tylko majątek, który zyskują powołani do dziedziczenia członkowie rodziny i przyjaciele, lecz także długi zmarłego. Dlatego wielu spadkobierców obawia się przyjąć spadek. Dylematy powstają zwłaszcza wtedy, gdy spadkodawca za życia zaciągnął kredyt na mieszkanie, pożyczkę w banku albo prowadził firmę osiągającą niezbyt dobre wyniki finansowe.

W ostatnim czasie ustawodawca wprowadził istotne zmiany w przepisach dotyczących podatku od spadków i darowizn, których celem jest zwiększenie ochrony podatników oraz doprecyzowanie ich obowiązków. Od 7 stycznia 2026 r. możliwe stało się przywrócenie terminu do zgłoszenia nabycia rzeczy lub praw majątkowych przez najbliższą rodzinę w sytuacjach, gdy uchybienie nastąpiło bez winy podatnika, co pozwala zachować prawo do zwolnienia podatkowego mimo przekroczenia sześciomiesięcznego terminu. Jednocześnie zmieniono zasady określania momentu powstania obowiązku podatkowego przy dziedziczeniu, wiążąc go z formalnym potwierdzeniem praw do spadku, takim jak prawomocne postanowienie sądu czy zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia. Nowelizacja doprecyzowała także terminy składania zeznań podatkowych, zwiększając pewność prawną spadkobierców oraz ograniczając ryzyko negatywnych konsekwencji wynikających z nieświadomości przepisów lub zdarzeń losowych.

15 listopada 2023 r. weszła w życie ustawa nowelizująca przepisy prawa spadkowego, m.in. w zakresie lepszego zabezpieczenia sytuacji prawnej spadkobierców, w szczególności osób małoletnich i całkowicie ubezwłasnowolnionych, poprzez ułatwienie im lub ich opiekunom złożenia oświadczenia dotyczącego przyjęcia lub odrzucenia spadku w określonym terminie; w zakresie przepisów dotyczących kręgu osób, które będą dziedziczyć po spadkodawcy (wyłączenie od dziedziczenia dalszych zstępnych dziadków, czyli tzw. ciotecznych lub stryjecznych wnuków i dalszych pokoleń), oraz w zakresie rozszerzenia przesłanek niegodności dziedziczenia.

Po ponad dwudziestu latach podniesiono wysokość kwot wolnych od podatku w przypadkach przeniesienia własności rzeczy i praw majątkowych, co ma również przełożenie na wysokość kwot wolnych od podatku dla nabycia w drodze darowizny pieniędzy lub innych rzeczy zarówno od jednego, jak i od wielu darczyńców.

Dyspozycja środkami zgromadzonymi na rachunku bankowym

Obowiązki banków nie sprowadzają się jedynie do prowadzenia rachunków bankowych. Na tego rodzaju instytucjach ciąży wiele powinności również po śmierci ich klienta.

Nie chodzi tutaj jednak wyłącznie o wypłatę do rąk spadkobierców środków zgromadzonych na kontach i lokatach.

Przepisy prawa bankowego nakładają na bank obowiązek wypłaty pieniędzy każdej osobie, która udowodni, że zapłaciła za pogrzeb jego klienta.

Zwrot kosztów pogrzebu

Instytucję wypłaty kosztów pogrzebu określa art. 55 ust. 1 pkt 1 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 38 ze zm.). Przewiduje on, że w przypadku śmierci posiadacza jednego z rachunków oszczędnościowych bank jest obowiązany wypłacić z niego kwotę wydaną na pokrycie kosztów pogrzebu. Środki muszą zostać wypłacone osobie, która przedstawi rachunki stwier-

dzające wysokość poniesionych przez nią wydatków w wysokości nieprzekraczającej kosztów urządzenia pogrzebu zgodnie ze zwyczajami przyjętymi w danym środowisku. Nie musi ona należeć do kręgu osób najbliższych zmarłego klienta czy nawet do jego spadkobierców. Nie musi być też osobą, której zgodnie z prawem przysługuje prawo do otrzymania zasiłku pogrzebowego. Może być nawet osobą obcą, jeżeli wobec niezaangażowania się członków rodziny zmarłego zdecydowała się urządzić mu pogrzeb.

Taki obowiązek wiąże bank jedynie w przypadku śmierci posiadacza rachunku oszczędnościowego lub oszczędnościowo-rozliczeniowego oraz terminowych lokat oszczędnościowych. Wypłata nie może zostać dokonana z rachunku rozliczeniowego, powierniczego ani lokaty terminowej. Środki z tytułu pogrzebu mogą zostać wypłacone tylko raz. Jeżeli więc do banku zgłosi się jedna z większej liczby osób, które współfinansowały pochówek, pozostałe zostaną pozbawione możliwości otrzymania zwrotu pieniędzy.

PRZYKŁAD 43

Finansowanie pochówku przez osobę obcą

Magdalena Z. przez kilka miesięcy żyła w związku partnerskim z Markiem M., który później zginął w wypadku drogowym. Mężczyzna znajdował się w nieformalnej separacji z żoną. Z uwagi na konflikt rodzinny związany z całkowitym brakiem akceptacji dla nowego związku najbliższa rodzina Marka M. nie wyraziła zainteresowania organizacją pochówku mężczyzny ani partycypacją w jego kosztach. Magdalena Z. zajęła się pogrzebem i pokryła z własnej kieszeni jego koszty. Wiedziała, że Marek M. miał na rachunku w jednym z banków pieniądze, które odziedziczyła jego rodzina. Na wniosek konkubiny bank wypłacił jej jednak kwotę wskazaną na fakturze z zakładu pogrzebowego.

Rachunki (faktury) przedstawione w banku powinny zostać wystawione konkretnie na osobę, która żąda wypłaty środków od banku. Nie może to być więc zwykły paragon, na którym nie ma bliższych danych dotyczących kupującego.

Limit wypłaty

Należy pamiętać, że bank wypłaca pieniądze na pokrycie kosztów urządzenia pogrzebu ze środków zgromadzonych przez zmarłego klienta, a nie z własnych. Górnym limitem środków, jakie może zwrócić bank, jest więc wysokość kwoty zgromadzonej na rachunku.

Przepis art. 55 ust. 1 pkt 1 prawa bankowego określa dodatkowo, że górna granica zwróconych pieniędzy nie może przekraczać kosztów urządzenia pogrzebu zgodnie ze zwyczajami przyjętymi w danym środowisku. Ocena przyjętych zwyczajów

jest zadaniem pracownika banku i zależy od jego uznania. W żadnym przypadku nie powinien on kierować się jednak wysokością obowiązujących stawek zasiłku pogrzebowego.

Do kosztów należy bez wątpienia zaliczyć zakup trumny, odzieży pogrzebowej i innych przedmiotów związanych z oprawą pogrzebu, opłaty związane z obrzędami religijnymi, koszt wykupu miejsca na cmentarzu czy zorganizowania stypy. Kontrowersje może natomiast budzić kwestia, czy zakupione przedmioty czy usługi mieszczą się w granicach przyjętych zwyczajów. Trudno uznać za konieczny zakup złotej trumny.

Osoba, która spotka się z odmową wypłaty kosztów pogrzebu udowodnionych imiennymi rachunkami, może żądać kontroli decyzji pracownika banku na drodze sądowej. W tym celu może wnieść przeciwko bankowi pozew o zapłatę pozostającej części wydatków.

PRZYKŁAD 44

Zwrot pieniędzy z kilku banków

Po śmierci Zbigniewa P. jego opiekun urządził mu pogrzeb. Wiedział, że zmarły posiada oszczędności na kontach w kilku bankach. Zgłosił się do pierwszego z nich i otrzymał zwrot całej wydatkowanej kwoty. W drugim przedłożył ponownie te same dokumenty i również wypłacono mu pieniądze. Pracownik drugiego banku uczynił jednak na rachunkach adnotację o kwocie, dacie i powodzie wypłaty środków. Gdy opiekun zgłosił się do trzeciego banku, jego pracownik, widząc adnotację na dokumentach, odmówił wypłaty pieniędzy. Miał do tego prawo, bo organizator pogrzebu może ubiegać się o zwrot poniesionych wydatków tylko raz. Z kolei ewentualni spadkobiercy zmarłego będą mieli prawo wystąpić do opiekuna o zwrot kwoty przewyższającej wysokość rachunków potwierdzających koszty pogrzebu, gdyż ta należała do spadku.

CO MUSISZ WIEDZIEĆ

Warunki wypłaty

Wypłaty kosztów pogrzebu klienta można żądać od banku, gdy:

- ✓ zmarły posiadał w banku rachunek oszczędnościowy, na którym zostały zgromadzone środki;
- ✓ osoba organizująca pogrzeb może udowodnić poniesione przez siebie wydatki;
- ✓ koszty pogrzebu nie powinny być wyższe niż zwyczajowe w danym środowisku;
- ✓ do banku nie zgłosiła się wcześniej inna osoba żądająca zwrotu wydatków na pochówek.

Wyjątek w prawie spadkowym

Zasadą przyjętą w prawie spadkowym (art. 922 k.c.) jest to, że środki zgromadzone na rachunkach bankowych wchodzi do spadku po zmarłym. Artykuł 55 ust. 1 pkt 1 ustawy – Prawo bankowe wprowadza

wyjątek od ogólnych zasad dziedziczenia, gdyż kwota wypłacona osobie, która zorganizowała pogrzeb, nie wchodzi do masy spadkowej. Nie oznacza to jednak, że spadkobiercy są pozbawieni prawa do zweryfikowania zasadności decyzji banku o wypłacie pieniędzy. Oni również mogą wytoczyć powództwo o zasądzenie okre-

Przejdź na sklep.infor.pl

